

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

De Deo Vno, & Trino

Vindalium, 1646

Cap. VII. De notionibus Diuinis

urn:nbn:de:hbz:466:1-38742

DE TRINITATE, CAP. VI. 301

propriam rationem Doni, respectu personarum diuinarum. Contra verò cum Deus, & tota Trinitas seipsam liberaliter donet hominibus per cognitionem, & amorem, nihil impedire quominus esse Donum, sub eo respectu competat tribus personis, vt est donum dantis per identitatem: cumque Filius, & Spiritus sanctus à Patre procedant, & ab eo dari possint, hinc fit vt donum specialiter dicatur de Filio, & Spiritu sancto, vt est alterius dantis, non per identitatem, sed per originem: cum eo tamen discrimine quòd dari competat Spiritui sancto ratione suæ processions, Filio autem ex amore Patris, vt dictum est.

CAPVT VII.

De notionibus Diuinis.

CONCLUSIO I.

POnendæ sunt in Deo notiones aliquæ, nimirum quinque illæ vulgares, innascibilitas, paternitas, filiatio, spiratio actiua, & passiuæ, non autem plures. Prima pars probatur contra Præpositiuum, &

Ariminensem; Notionis enim nomine intelligimus, non conceptum formalem rei alicuius, sed obiectivum, seu notam aliquam & formam, qua una persona cognoscitur ut distincta ab alia: at personæ diuinæ habent tales formas, & proprietates, quibus realiter inter se distinguuntur, & distinctæ cognoscuntur ex supradictis, ergo in diuinis sūt ponendæ notiones aliquæ.

Secunda pars probatur, nam in primis quod paternitas, filiatio, & spiratio passiva sint notiones, tam certum est, quam eas esse proprietates personales, quibus tres personæ constituuntur, & distinguuntur: sicut enim eiusmodi proprietates personas constituunt, & distinguunt; ita etiam sunt nobis veluti notæ quædam, quibus unam personam ab alia distinguimus. Rursus cum Pater non tantum referatur ad Filium, sed etiam ad Spiritum sanctum, & non per paternitatem, hinc ponitur in illo spiratio actiua, simulque in Filio, quæ proinde est notitia per quâ cognoscimus eos distingui à Spiritu sancto. Denique quia per quatuor relationes prædictas sufficienter nobis non innotescit ternarius personarum diuinarum numerus, cum nondum constet an Pater non sit ab alio, hinc communiter Theologi in nascibilitatem, seu improducibili-

tatem tanquam propriam notionem primæ personæ, præter paternitatem constituunt.

Tertia pars ostenditur, quia prædictæ notiones sufficiunt ut personarum diuinarum dignitas, earumque distinctio nobis innotescat; quare aliæ admittendæ non sunt. Sequela patet, quia ex dictis notio nihil aliud est, quàm ratio quædam obiectiua qua vna persona diuina dignoscitur, ut distincta ab alia, vel ab aliis. Neque hac in re amplius immorandum est; solum aduerte, ex illis quinque notionibus quatuor esse relationes, quatuor proprietates personæ, & tres tantum proprietates personales, seu constituentes personas. Item paternitatem esse simul notionem, relationem, proprietatem personæ, & proprietatem personalem.

Nota 1. inspirabilitatem. Filij non esse ponendam inter notiones, etsi innascibilitas sit notio Patris, siquidẽ ex eo quod quis procedat ut Filius, satis constat eum non spirari; at ex eo quod sit Pater, non constat an ab alio genitus non sit.

Nota 2. quod etsi sit notio Patris, quod non sit ab alio, non tamen est notio Spiritus sancti, quod nulla persona ab eo fit, non enim spectat ad dignitatem Spiritus sancti, quod nullam personam producat.

sunt quidam actus notionales, à relationibus virtualiter distincti & in ipsis personis producentibus existentes.) Prima pars probatur, nam per actus notionales intelliguntur propriæ quædam vnus, vel duarum personarû actiones, quibus persona aliqua producitur: at tales actiones sunt in deo, cum Pater producat Verbum per viam intellectiōis seu generationis, & vterque Spiritum sanctum per viam volitionis, seu spirationis.

Secunda pars ostenditur: prius enim cōcipimus Patrē esse constitutum in ratione personæ, & subsistentis, quàm generet Filium, adeoque relationem per quā constituitur in ratione personæ, esse ratione priorem ipsa generatione actuali Filij, & consequenter ab ea ratione distingui. Contrā verò prius est secundum intellectum, quòd Filius generetur, quàm quòd genitus sit, & constitutus per relationem filiationis: ex quo sequitur generationem passiuam distingui ratione ratiocinata ab illa ratione. Quod etiam, proportione seruata, dicendum est de origine passiuâ Spiritus sancti Confirmatur, nam intelligi non potest quòd vna persona verè, & realiter producat aliam, nisi inter vtramque aliquid mediæ per

DE TRINITATE. CAP. VII. 309
modum actionis, & productionis.

Dices, actio dicit imperfectionem, ergo non est ponenda in Deo. Respon-
deo, antecedens verum esse de actione
communiter sumpta, quia hæc dicit mo-
tum, seu transitum de potentia ad actum,
iunctaque est cum effectione, & causali-
tate, adeoque cum dependentia termini
producti à principio producente; nihil
tamen vetat quin, detractis his imperfe-
ctionibus, ponatur actio in Deo, sicut in
eo ponitur relatio, etsi hæc varias im-
perfectiones includat in creatis.

Tertia pars suadetur, nam Pater gene-
rat Verbum per intellectionem notiona-
lem, atqui intellectio est in persona quæ
intelligit: similiter quia Pater, & Filius
per actum volitionis notionalis, spirant
Spiratum sanctum, hinc spiratio actiue
sumpta in Patre, & Filio, non autem in
Spiritu sancto esse debet. Confirmatur,
nam Pater verbi causa, non esset summè
simplex, actus purus, & infinite perfectus,
si Filium generaret per actum à se reali-
ter distinctum, qualis esset si non in Patre
ipso, sed in Filio reperiretur.

CONCLUSIO III. Actus no-
tionales sunt aliquo sensu voluntarij,
simpliciter tamen sunt necessarij, & non
liberi, neque sunt de nihilo, sed de ali-

quo.) Prima pars patet, nam productiones personarum sunt à Deo voluæ, & amatae per simplicem complacentiam, & eatenus dici possunt voluntariae, voluntate concomitante. Hæc autem unica & eadem est in omnibus personis complacentia essentialis; quæ fertur in ipsis originibus, & in totam Trinitatem et à parte rei existit. Potest autem & alio modo processio Spiritus sancti dici voluntaria, quatenus nimirum voluntas se habet per modum principij respectu illius, unde distinguitur à Verbi generatione, quæ est tantum voluntaria obiectivè, seu per modum obiecti amati.

Secunda pars ostenditur, quia quòd absolute non potest non esse, non est liberum, sed simpliciter necessarium; atqui actus notionales in Deo absolute non non possunt non esse, ergo non sunt liberi, sed simpliciter necessarii. Maior patet ex vulgari notione libertatis, minor verò facile probatur, supposito Trinitatis mysterio; Tam enim necessarium est esse actus notionales, quibus personæ producantur, quàm necessarium est tales personas existere, atqui absolute necessarium est, quod in Deo sint tres personæ quarum una sit improducta, aliæ productæ; aliàs personæ illæ possent non existere, adeo-

que non essent Deus, cum actualis existentia sit de essentia Dei. Non ergo actus notionales in Deo sunt liberi, sed intrinsecè & naturali, eaque absolutissima necessitate necessarij.

Tertia denique pars ea ratione probatur, quia illud tantum quod creatur dicitur esse de nihilo; At Filius, & Spiritus sanctus non creantur, ergo non sunt de nihilo, sed producantur de aliquo, nimirum de ipsa substantia Patris, quæ illis communicat. Eo autem loquendi modo denotatur principium intrinsecû personæ productæ non quasi materiale, ut putat Durandus, quia materia se habet ut pars, & ut potentia passiva, quomodo essentia diuina nõ se habet respectu personæ productæ, sed potius quasi formale: quia res producta dicitur esse de substantia producentis, quatenus est illi similis in forma.

Nec refert quòd forma sit pars compositi, siquidem ex communi usu, etiam natura dicitur forma, quatenus rem constituit in suo esse substantiali, & determinat ad talem speciem; quare cum substantia diuina sit natura Filij, qua constituitur in ratione Dei, & veluti determinatur ad tale esse, non incongruè dici potest forma illius, sicut & aliarum personarum.

CONCLUSIO IV. In Deo est vera potentia productiua notionalis, ad essentiam simul & relationem personæ productæ, alio & alio modo terminata.) Prima pars est communis contra Aureolum, qui non aliam intra Deum agnoscit potentiam generandi, vel spirandi, quam solam non repugnantiam terminorum: probatur autem, quia ubi sunt personæ verè productæ, ibi est vera potentia productiua, at Filius verè producitur à Patre per generationem, & Spiritus sanctus ab utroque per spirationem, ergo est in Deo vera potentia productiua ad intra, nempe potentia generandi, & spirandi.

Quo loco aduerte, quòd etsi sola persona producens sit principium quod productionis, principium tamen quo illius multiplex est, iuxta conceptum nostrum: ac primò ipsa natura diuina est virtus agendi omnium consensu, quia ratione illius persona producens est fecunda, potestque se communicare ad intra, cum producat personam sibi similem in natura. Rursus cum essentia diuina non sit immediatè productiua ad intra, sed per intellectum, & voluntatem, vt supra diximus contra Durandum; Hinc, etsi illa sit principium quo, remotum vtriusque productionis, ipse tamen intellectus est

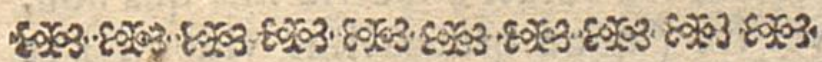
principium quo proximum generationis Filij, & voluntas productionis Spiritus sancti. Præterea cum tota vis productiua nequeat competere essentiæ, etiam ut intellectu & voluntate affectæ, quia alioquin omnes personæ haberent completè potentiam generatiuam, & spiratiuam, ea per relationem aliquatenus compleri debet; quod dupliciter intelligi potest, vel ita ut relatio sit connotatum extrinsecum, seu veluti conditio sine qua non, vel ita (quod probabilius videtur) ut relatio sit principium productiuum. Siquidem debet esse distinctio aliqua realis inter vim productiuam, & terminum productum, neque simpliciter admitti debet, potentiam generandi & spirandi esse in omnibus personis, secundum totam suam perfectionem intrinsecam.

Secunda pars ostenditur. Nam productio sumi potest in Deo, vel ut productio, vel præcisè ut communicatio, si sumatur posteriori modo, clarum est essentiam diuinam esse terminum illius, quia hæc communicatur personæ productæ: si verò priori, relatio videtur esse terminus illius, eò quòd illa producit, seu comproducit.

Dices 1. Diuinæ productiones ad hoc tendunt, ut terminus totalis per eas pro-

310. TRACTATUS
ductus, sit Deus, ergo Deitas est terminus earum formalis. Non sequitur, quia non ad hoc tendunt, ut earum terminus sit Deus per productionem diuinitatis, sed tantum per illius communicationem.

Dices 2. generatio uniuoca, qualis est diuina, terminari debet ad formam in qua producat, & productum assimilantur. Distinguo: Debet ad eam terminari, siue ut productio, siue ut communicatio.

CAPVT VIII.

De aequalitate, & missione Personarum diuinarum.

CONCLUSIO I.

INter personas diuinas est perfecta aequalitas. Est de fide, ut colligitur ex Symbolo Athanasij: ubi statuitur tres personas coaeternas sibi esse, & coaequales, & in cap. firm. de summa Trinitate, habetur personas esse coaequales, coomnipotentes, & coaeternas. Ratio autem est, quia ibi est summa aequalitas perfectioris, ubi eadem essentia infinite perfecta reperitur; atqui eadem essentia infinite